

Nr 399

Av herr Ohlin m. fl., om ändrad budgetmässig behandling av kommunalskattemedlen.

Som en följd av den år 1947 beslutade uppbördsreformen (källskattereformen) redovisas kommunalskattemedlen numera över statsverket. Kommunal-skattemedlen uppbäres genom preliminärskatten. Uppburna kommunalskattebelopp slutavräknas efter två år.

Då beslutet om uppbördsreformen fattades var statsmakterna medvetna om att en viss eftersläpning skulle uppstå i kommunalskatteutbetalningarna till följd av det successivt stigande skatteunderlaget. Dessa eftersläpningar antogs dock bli av jämförelsevis obetydlig omfattning.

Den kraftiga stegringen av den nominella inkomstnivån i samband med den inflationistiska utvecklingen åren 1951 och 1952 ledde emellertid till att eftersläpningarna i kommunalskatteutbetalningen kom att uppgå till betydande belopp. För att erhålla en mera rättvisande redovisning av de statsverket tillkommande inkomsterna och för att avbalansera den kraftiga förskjutning som nu uppstod beslöt 1952 års riksdag efter ett på skrivelse från riksräkenskapsverket grundat regeringsförslag att med sikte på budgetåren 1951/52 och 1952/53 inrätta en fond eller särskild redovisningstitel för reglering av utbetalningarna av kommunalskattemedel. Till denna fond skulle avsättas de belopp av kommunalskattemedel, som kunde beräknas t. v. kvarstanna hos staten till följd av nyssnämnda eftersläpningar. Avsatta belopp skulle sedan återföras från fonden under de budgetår under vilka de enligt gällande regler skulle utbetalas från statsverket till kommunerna. Därigenom skulle den statliga driftbudgeten icke längre påverkas av de kommunala skatternas in- och utbetalning under olika budgetår. I samband med beslutet om inrättandet av denna fond beslöt 1952 års riksdag vid behandlingen av den s. k. kompletteringspropositionen rörande riksstaten för budgetåret 1952/53 att avsättning till fonden skulle göras redan för det då löpande budgetåret eller 1951/52. Samtidigt beslöts avsättning även för budgetåret 1952/53. Några avsättningar för de därefter följande budgetåren har icke beslutats. Som redovisats i en skrivelse från riksräkenskapsverket av den 9 december 1954 har emellertid, vilket tidigare inte kunnat förutses, eftersläpningar av inte oväsentlig omfattning uppstått för såväl budgetåret 1953/54 som budgetåret 1954/55. Beloppen har beräknats till 300, respektive 250 miljoner kronor.

Under budgetåret 1953/54 överfördes från kommunalskattemedlens fond till driftbudgeten 300 milj. kr. Då, som nämnts, samtidigt en ny eftersläp-

ning på samma belopp uppstod, skulle — om det för de två föregående åren tillämpade förfarings sättet använts — en avsättning av samma storlek ha skett. Driftbudgeten för detta år skulle sålunda inte netto ha tillförts några medel från fonden och skulle ha visat ett överskott på ca 100 milj. kr. att tillföras budgetutjämningsfonden i stället för de 400 milj. kr. som överfördes till denna. Detta skedde genom att kommunalskattemedlens fond »tömdes» på 300 milj. kr., som med tillämpning av de nya principerna skulle ha fått kvarstanna i denna.

Den frågan inställer sig nu, huruvida och på vad sätt en korrigerings i efterhand kan ske, varigenom från budgetutjämningsfonden direkt eller indirekt till kommunalskattemedlens fond en återföring kan ske av dessa medel. Det för berörda år 1953/54 gällande riksbokslutet är fastställt och kan självfallet inte åter öppnas.

För det andra uppkommer spørsmålet, huruvida ett bokföringsmässigt särhållande av statliga och kommunala skattemedel bör tillämpas under löpande budgetår 1954/55. Starka skäl talar för att under detta år avsättning bör ske med hänsyn till eftersläpningen med utbetalning av detta år inflytande kommunalskatter.

I ovannämnda riksräkenskapsverkets skrivelse föreslås att för framtiden avsättning av inflytande kommunalskattemedel, som först längre fram utbetalas till kommunerna, konsekvent skall ske till en särskild fond för reglering av utbetalningarna av kommunalskattemedel. Statsrådet och chefen för finansdepartementet har upptagit detta förslag och föreslår att driftbudgeten under 1955/56 belastas med en överföring till fonden av 350 milj. kronor. Någon återföring till driftbudgeten av tidigare influtna medel, som detta år utbetalas till kommunerna, kan emellertid inte ske, eftersom under åren 1953/54 och 1954/55 inga avsättningar gjorts och då finansministern inte nu föreslår några åtgärder berörande dessa båda finansår.

Med anledning härav vill vi framhålla att betydande fördelar skulle kunna vinnas med avseende på den statliga budgetens redovisning av det faktiska *statliga* inkomst- och utgiftsläget, ifall åtgärder av ovan angivet eller analogt slag vidtoges även för dessa år.

Tankegången i riksräkenskapsverkets skrivelse med förslag om avsättningar till ovannämnda fond — på vilken skrivelse finansministern grundar sitt förslag gällande budgetåret 1955/56 — är liksom i verkets skrivelse år 1952 att kommunalskattemedlens inbetalning till statskassan och utbetalning med en viss eftersläpning inte bör, i den mån det kan undvikas, påverka redovisningen av den statliga budgetens över- och underskott. Denna redan av 1952 års riksdag godkända tankegång anser vi vara riktig och betydelsefull. Med hänsyn till den vikt som den allmänna opinionen fäster vid budgetens balans är det angeläget att denna redovisas så riktig som möjligt och belyser utvecklingen av *statens* inkomster och utgifter.

Skulle nu först fr. o. m. budgetåret 1955/56 åtgärder vidtas för att »rensa» den statliga driftbudgeten från inverkan av kommunalskattemedlen, så kommer denna budgetredovisning under fyra år framåt att visa icke fullt

riktiga siffror. För året 1955/56 uppkommer en missvisning på ej mindre än 250 milj. kr., om de gjorda, ofrånkomligen något osäkra uppskattningarna skulle visa sig helt tillförlitliga.

Vi finner därför anledning föreslå,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla att Kungl. Maj:t dels låter riksräkenskapsverket pröva vilka olika utvägar som står till buds för att *snarast möjligt* uppnå en utrensning av kommunalskattemedlens inflytande på den statliga driftbudgeten, så att denna så klart som möjligt redovisar *statens* utgifter och inkomster för budgetåren 1954/55 och 1955/56 samt följande år;

dels i samband med fastställande av riksstaten för budgetåret 1955/56 framlägger de förslag vartill denna utredning kan föranleda.

Stockholm den 26 januari 1955

Bertil Ohlin

Filip Kristensson

Carl S:son Schmidt

Bengt Sjölin

Osby

Nr 400

Av herr *Johanson* i Västervik, om *eliminering av orättvisorna mot folkpensionärerna i fråga om de kommunala bostadstilläggen.*

Genom den allmänna folkpensioneringen, som helt bestrides av statsmedel och som icke är vare sig dyrortsgraderad eller behovsprövad, har man sökt ge pensionärerna en likvärdig standard. F. n. utgår med indextillägg och standardförhöjning en pension årligen för äkta makar av 2 880 kr. och till ensamstående 1 800 kr. oavsett bostadsort. Folkpensioneringen liksom beslutet om standardförbättringen 1953 har hälsats med största tillfredsställelse, inte endast av dem som nu åtnjuter dess fördelar utan av hela svenska folket, oavsett politisk åsikt eller partitillhörighet. Denna av statsmedel helt bekostade pension innebär dock inte — helt bortsett från tjänstepension, inkomst av arbete eller kapital — en likartad standard för pensionärerna inom skilda kommunala enheter. Den är tvärt om högst varierande, beroende på skiljaktigheter i det kommunala bostadstillägget. Således måste det ur ren ekonomisk synpunkt vara bättre att som folkpensionär bo i Stockholm eller Göteborg än i exempelvis min hemkommun. I Stockholm utgår f. n. ett bo-